9-га мая — Дзень Перамогі. Са святам, таварышы!

ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Гомельскі універсітэт

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ І ПРАФКОМАУ ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАУНАГА УНІВЕРСІТЭТА

№ 16 (689) | Субота, 7 мая 1988 г. | Газета заснавана ў верасні 1969 года | Выходзіць раз у тыдзень | Цана 2 кап.

ПОДЗВІГ НЕ ЗАБУДУЦЬ ПАКАЛЕННІ

Дзень Перамогі... Напэўна, няма больш радаснага і светлага свята для савецкіх людзей, чым гэта. Яно дарагое нам таму, што дасталося нязмернай цаной — цаной мільёнаў чалавечых жыццяў, якія былі аддадзены дзеля свабоды, незалежнасці нашага народа, народаў планеты.

У сорак трэці раз сустракаем мы, усё прагрэсіўнае чалавецтва свята Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне. Суровым і цяжкім быў шлях да Перамогі. Амаль чатыры гады працягвалася процiборства савецкага народа і яго Узброеных Сіл з гітлераўскай ваеннай машынай. У жорсткіх выпрабаваннях вайны, самай разбуральнай у гісторыі чалавецтва, калі стаяла пытанне аб жыцці ці смерці, наш народ здолеў адстаяць свабоду і незалежнасць сацыялістычнай Радзімы. Натхняльнікам і арганізатарам вялікай Перамогі з'явілася Камуністычная партыя. Па яе заклiку «Усё для фронту! Усё для перамогі!» краіна згуртавалася ў адзіны ваенны лагер. У прыгранічных баях, пры гераічнай абароне Ленінграда, Адэсы, Севастопаля гітлераўскі план маланкавай вайны быў сарваны, а ў бітве пад Масквой канчаткова пахаваны. Сакрушальныя ўдары па ворагу пад Сталінградам, Курскам, на Дняпры прывялі да карэннага пералому ў Вялікай Айчыннай і ва ўсёй другой сусветнай вайне. Выгнаўшы фашысцкіх захопнікаў з тэрыторыі СССР, савецкая армія з гонарам выканала і вялікую вызваленчую місію.

Савецкі народ і яго Узброеныя Сілы ўнеслі рашаючы ўклад у перамогу над фашысцкай Германіяй і яе саюзнікамі. Разам з Савецкай Арміяй супраць гітлераўскіх захопнікаў змагаліся Войска Польскае і Чэхаславацкая Армія, на заключным этапе вайны — арміі Балгарыі і Румыніі, воінскія часці Венгрыі. Стойкасць і гераізм у барацьбе з фашызмам праявілі югаслаўскі народ і яго Народна-вызваленчая армія. Але галоўны цяжар вайны вынес на сабе просты савецкі салдат, вялікі працаўнік, мужны і горача адданы сваёй Айчыне.

У дні вайны з усёй сілай праявіўся масавы гераізм савецкіх людзей на фронце і ў тыле. Мы аддаём даніну глыбокай павагі мужнасці савецкіх воінаў, якія, не шкадуючы жыцця, змагаліся з фашызмам у імя міру і жыцця на зямлі. Мы нізка схіляем галаву перад памяццю мужных сыноў і дачок, якія аддалі сваё жыццё за справу сваёй Радзімы. За подзвігі на франтах Вялікай Айчыннай вайны звыш 7 мільёнаў савецкіх воінаў узнагароджаны баявымі ордэнамі і медалямі. Звання Героя Савецкага Саюза былі ўдастоены больш 11 600 чалавек. Поўнымі кавалерамі ордэна Славы сталі звыш 2 500 воінаў. Каля 200 тысяч партызан і падпольшчыкаў узнагароджаны ордэнамі і медалямі, шмат іх удастоены звання Героя Савецкага Саюза.

Цяпер Камуністычная партыя, Савецкая дзяржава робяць усё магчымае, каб адстаяць мір, прадухіліць ядзерную катастрофу. Выхаваная на слаўных традыцыях, Савецкая Армія разам з братнімі арміямі дзяржаў-удзельніц Варшаўскага Дагавору, надзейна служыць справе захавання міру.

У гэтыя перадсвяточныя дні мы з асаблівым пачуццём адносімся да ветэранаў, удзельнікаў Вялікай Айчыннай вайны, якія працуюць сярод нас. Мы выказваем ім сваю вялікую ўдзячнасць і павагу ва ўсё тое, што зрабілі яны дзеля нашага сённяшняга шчаслівага мірнага жыцця.

У нашым калектыве нямала тых, хто набліжаў светлы дзень Перамогі, змагаючыся і на фронце, і ў тыле ворага. Баявыя раненні, час бяруць сваё: радзеюць рады ветэранаў. І мы абавязаны адносіцца да гэтых людзей з яшчэ большай уважлівасцю і цеплынёй. Трэба толькі вітаць той факт, што студэнты нашага універсітэта стварылі клуб «Міласэрнасць», члены якога акружылі сваімі клопатамі і ўвагай ветэранаў вайны і працы. А кожная сустрэча моладзі з былымі воінамі, партызанамі, падпольшчыкамі ў студэнцкіх аўдыторыях, іх расказы аб грозных і гераічных гадах Вялікай Айчыннай вайны становяцца сапраўднымі ўрокамі мужнасці і міру.

Горача віншуем вас, дарагія ветэраны, з днём Перамогі! Моцнага Вам здароўя, актыўнага даўгалецця яшчэ на многія гады!

РЭКТАРАТ, ПАРТКОМ, КАМІТЭТ ЛКСМБ, ПРАФКОМ.

ДАНІНА ПАМЯЦІ І ПАВАГІ

У гэтыя перадсвяточныя дні, напярэдадні 43-й гадавіны Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне, у нашым універсітэце, як і па ўсёй краіне, праходзіць «Тыдзень дзеянняў за еўрапейскую бяспеку і супрацоўніцтва». У яго праграму ўвайшлі сустрэчы ўдзельнікаў і ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны, якія працуюць у ГДУ, са студэнтамі акадэмічных груп, на факультэтах. Былыя ўдзельнікі баёў за свабоду і незалежнасць нашай Радзімы дзеляцца сваімі ўспамінамі пра тыя гераічныя і грозныя гады, заклікаюць моладзь свята берагчы мір, змагацца за яго. На брацкія магілы загінуўшых воінаў, народных мсціўцаў, якія знаходзяцца ў студэнцкім парку, ускладзены вянкі і кветкі. Вялікую работу па арганізацыі выставак літаратуры, прысвечанай бессмяротнаму подзвігу ў гады Вялікай Айчыннай вайны, правяла універсітэцкая бібліятэка. На ўсіх яе абанементах афармлены тэматычныя выстаўкі.

КОСМАС — МІРНЫМ МЭТАМ

Ці можна лётаць у космас і пры гэтым не выкарыстоўваць рэактыўныя рухавікі? Не толькі можна, але неабходна! — сцвярджае гомельскі інжынер А. Э. Юніцкі. Развіваючы ідэі Канстанціна Эдуардавіча Цыялкоўскага, ён прапанаваў прынцыпова новы праект вываду розных аб'ектаў на арбіту штучнага спадарожніка Зямлі, які атрымаў назву «агульнапланетны транспартны сродак» (АТС).

Не год, не пяць і нават не дзесяць спатрэбілася аўтару для таго, каб яго першапачатковая ідэя, пераадолеўшы ўсемагчымыя бар'еры, ператварылася ў стройную, глыбока аргументаваную канцэпцыю асваення калязямной касмічнай прасторы ў недалёкай будучыні. Зараз рэальнасць гэтага праекта прызнае большасць тых, хто з ім добра знаёмы па шматлікіх і разнастайных публікацыях у газетах і часопісах за апошнія гады.

Вось чаму сабраліся ў Гомелі энтузіясты і аднадумцы А. Э. Юніцкага на першую навукова-тэхнічную канферэнцыю «Безракетная індустрыялізацыя космасу: праблемы, ідэі, праекты».

Больш за сто чалавек прыехалі ў Гомель з 24 гарадоў Савецкага Саюза. Сярод іх буйныя спецыялісты, якія працуюць у розных галінах навукі і тэхнікі, эксперты па пытаннях міжнародных адносін і ваенна-палітычнай праблематыкі, філосафы, эканамісты, сацыёлагі...

Бурнымі апладысментамі сустрэлі госці і гамяльчане, што прыйшлі ў Дом палітычнай асветы абкома партыі на пленарнае пасяджэнне, лётчыкаў-касманаўтаў СССР двойчы Героя Савецкага Саюза Юрыя Васільевіча Малышава і Героя Савецкага Саюза Ігара Пятровіча Волка, якія прынялі ўдзел у рабоце канферэнцыі.

— Зямля падобная з космасу на блакітны адуванчык, — сказаў Ю. В. Малышаў. — АТС дапаможа зберагчы яго, а значыць і нас ад пагібелі, дзякуючы вынасу індустрыі планеты за межы атмасферы.

Абодва касманаўты станоўча выказаліся аб праекце, падкрэсліўшы пры гэтым, што ён з'яўляецца рэальнай, мірнай альтэрнатывай мілітарызацыі касмічнай прасторы. Не менш важны АТС як танны і экалагічна чысты сродак дастаўкі грузаў і людзей на арбіту.

У ходзе канферэнцыі прагучала каля 30 дакладаў. Удзельнікі абмеркавалі звыш ста выступленняў, што былі зроблены ў час «круглых сталоў». Цэнтральнае месца ў іх тэматыцы занялі перспектывы асваення космасу і магчымасці касманаўтыкі ў вырашэнні глабальных праблем сучаснасці.

Канферэнцыя выклікала жывую цікавасць і ў многіх вучоных, супрацоўнікаў, студэнтаў нашага універсітэта. За дні знаходжання ў Гомелі яе ўдзельнікі наведалі навучальныя ўстановы горада, калектывы прадпрыемстваў і арганізацый, дзе вялася размова па пытаннях мірнага выкарыстання космасу, усеагульнай барацьбы за недапушчэнне яго мілітарызацыі.

Наш універсітэт наведаў лётчык-касманаўт СССР І. П. Волк. Ён меў гутарку ў рэктараце, цікавіўся пастаноўкай навуковых даследаванняў у ГДУ на этапе перабудовы вышэйшай школы.

З выкладчыкамі і студэнтамі фізічнага факультэта сустрэліся член федэрацыі касманаўтыкі СССР, начальнік канструктарскага бюро Тульскага зброевага завода М. І. Каравікоў і інжынер-даследчык Тульскага політэхнічнага інстытута А. В. Марозаў. Першы з іх выступіў з дакладам «Сістэмная фізіка», які вызначаецца пэўнай навізной у сучаснай навуцы.

У размове з карэспандэнтам нашай газеты М. І. Каравікоў адзначыў пахвальную актыўнасць студэнтаў фізічнага факультэта ў іх імкненні да абагачэння сваіх ведаў.

НЕЗАБЫЎНАЕ

Прайшло 43 гады з дня Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне. Мы ўслаўляем подзвіг салдат, афіцэраў, генералаў і маршалаў, партызан і падпольшчыкаў, якія адстаялі свабоду і незалежнасць нашай Радзімы са зброяй у руках, прынеслі вызваленне народам Еўропы. Мы славім рабочых і вучоных, якія далі Чырвонай Арміі магутную зброю, з якой не толькі змаглі вырваць з рук ворага ініцыятыву, але і пераламаць ход вайны, выйсці з яе пераможцам. Мы нізка схіляем галаву і перад жанчынамі-працаўніцамі, жанчынамі-воінамі, якія вынеслі на сваіх плячах шмат цяжкасцей у гады нялёгкіх выпрабаванняў. Беспрыкладны гераізм у тыле ворага, на фронце паказала савецкая моладзь. Арганізавала і згуртавала ўсе народы нашай вялікай краіны на свяшчэнную вайну і паказала прыклад усяму свету, як адстойваць свабоду і незалежнасць Радзімы, наша Камуністычная партыя.

Ішла вайна народная

...Цяжкія дарогі вайны. Мне таксама давялося прайсці па іх. Да акупацыі нашай вобласці байцы Кармянскага знішчальнага батальёна, дзе я быў радавым, ахоўвалі важныя дзяржаўныя і ваенныя аб'екты, патрулявалі вуліцы і дарогі, арганізоўвалі людзей на ўзвядзенне абаронных рубяжоў, вялі разведку, вылоўлівалі нямецкіх дыверсантаў і парашутыстаў... Калі ж вораг акупіраваў нашу тэрыторыю, умовы барацьбы рэзка змяніліся: давялося перайсці ў падполле. Я апынуўся ў Журавіцкім раёне ў вёсцы Серабранка. Ужо ў верасні 1941 года тут была створана моцная і актыўна дзеючая падпольная камсамольская арганізацыя. У Серабранскае падполле ўвайшлі настаўнікі, трапіўшыя ў акружэнне чырвонаармейцы і малодшыя камандзіры. Хутка мы ўстанавілі сувязь з камуністамі Т. Ф. Карніенкам, С. П. Дзівачэнкам, А. С. Берднікавым, У. Л. Прохаравым і інш.

Пачынаючы з восені 1942 года, па заданнях камандавання партызанскіх атрадаў 10-й Журавіцкай партызанскай брыгады Серабранкі падпольшчыкі вялі разведку ў Гомелі, Бабруйску, Рагачове, Карме і інш., сумесна з партызанамі вызвалілі ваеннапалонных з лагера ў вёсцы Стары Доўск і перапраўлялі іх у партызанскі атрад. Падпольшчыкі сарвалі планы акупантаў па расправе з мірным насельніцтвам, сем'ямі партызан, камуністаў раду населеных пунктаў, не дапусцілі ўгону моладзі ў Германію. Серабранскія падпольшчыкі пераправілі ў партызанскія атрады звыш 400 савецкіх грамадзян, распаўсюджвалі сярод насельніцтва зводкі Саўінфармбюро. Па даручэнню партызанскага камандавання падпольшчыкі сабралі ў насельніцтва 82 274 рублі і 880 тысяч рублёў аблігацый дзяржаўнай пазыкі, якія былі дасланы ў Маскву на будаўніцтва танкавай калоны «Партызан Беларусі».

У 261-м партызанскім атрадзе імя Чапаева 10-й Журавіцкай партызанскай брыгады я спачатку быў кулямётчыкам, затым мяне выбралі сакратаром Журавіцкага падпольнага райкома камсамола і назначылі ўпаўнаважаным асобага аддзела атрада. Камісар нашай партызанскай брыгады генерал-маёр І. М. Дзікан перад чарговай баявой аперацыяй гаварыў нам: «Кожны забіты партызанамі фашыст набліжае дзень Перамогі». Партызаны брыгады правялі 93 адкрытыя баі, пусцілі пад адхон 190 варожых эшалонаў, вывялі са строю 2 тысячы вагонаў, платформ і цыстэрнаў, знішчылі 133 танкі і бронемашыны, 270 мастоў. За кожнай гэтай лічбай — цяжкая ратная праца партызан, іх бясстрашнасць і мужнасць.

Нельга не ўспомніць юнага партызана Жэню Язэпава, вучня 9 класа Журавіцкай сярэдняй школы, затым байца Журавіцкага знішчальнага батальёна, якога я добра ведаў. У 1941 годзе разам з бацькам, адказным работнікам раёна, ён выехаў у Падмаскоўе, дзе скончыў курсы падрыўнікоў. У нашай партызанскай брыгадзе ён узначаліў групу партызан-падрыўнікоў, разам з якімі пусціў пад адхон 17 варожых эшалонаў з жывой сілай і тэхнікай. Легендай стаў апошні бой Яўгена Язэпава. Гітлераўцы ўзмацнілі ахову ўчастка чыгункі Жлобін — Гомель. Праз кожны кіламетр паставілі дзоты, у прыдарожнай паласе — дазоры, на падходах да дарогі ўстанавілі засады. І ўсё ж партызаны Я. Язэпава прабраліся да палатна, заклалі пад рэйсы ўзрыўчатку і пусцілі пад адхон 18-ты варожы эшалон з важнымі грузамі для фронту.

Адыходзячы, дыверсійная група падрыўнікоў Яўгена мінавала прыдарожныя фашысцкія засады, але недалёка ад вёскі Святое (цяпер Кірава) натрапіла на адну з іх. Язэпаў загадаў групе адыходзіць у лес, а сам схапіў у таварыша ручны кулямёт і прыкрыў адыход баявых сяброў. Гітлераўцаў аказалася шмат, а патроны хутка скончыліся. Юнак разабраў кулямёт, каб ён не трапіў у рукі ворага, а калі фашысты наблізіліся, кінуў у іх гранату. Затым сарваў з галавы фуражку, паклаў у яе апошнюю гранату-«лімонку», заціснуў скабу, вырваў чаку і толькі тады падняўся ва ўвесь рост, азірнуўся. Яго акружалі плотным кальцом гітлераўцы.

— Не страляць! —скамандаваў фашысцкі афіцэр. — Узяць жывым!

Гітлераўцы хутка сціскалі кальцо, вось яны ўжо зусім побач з юнаком.

— Партызаны жывымі не здаюцца! — крыкнуў Жэня Язэпаў. У наступны момант раздаўся моцны выбух. 12 гітлераўцаў упалі мёртвымі на зямлю. Гэта было 26 чэрвеня 1943 года. Так камсамолец-партызан Яўген Ігнатавіч Язэпаў увайшоў у бясмерце...

Прыкладаў гераізму і стойкасці народных мсціўцаў можна прыводзіць шмат. Вельмі часта ім даводзілася весці баі з ворагам, які ў шмат разоў пераўзыходзіў іх у жывой сіле і тэхніцы. Але партызаны стаялі насмерць. У красавіцкія дні 1943 года сталіца нашай Радзімы — Масква перадавала па радыё аб тым, што ў паўночнай частцы Гомельскай вобласці партызаны вядуць цяжкія баі з рэгулярнымі нямецкімі войскамі. У гэтых баях загінула шмат нашых баявых сяброў.

У верасні 1943 года наша партызанская брыгада прымала свой апошні бой каля вёсак Струмень, Лазовіца, Осава, Малянік Кармянскага раёна: яна знішчыла фашысцкі полк парашутыстаў, які спрабаваў перашкодзіць Савецкай Арміі замацавацца на рубяжах ракі Сож.

І вось наступіў радасны дзень нашай сустрэчы з рэгулярнымі часцямі Савецкай Арміі. Але гэта была яшчэ не Перамога. Мяне тэрмінова выклікалі ў штаб брыгады і далі новае заданне: зноў прабрацца ў тыл да немцаў і заставацца на тэрыторыі пакуль яшчэ акупіраванага Журавіцкага раёна, сабраць разрозненыя партызанскія групы, што знаходзіліся ў міжрэччы Сожа і Дняпра, у партызанскі атрад № 261 імя Чапаева, увайсці ў 1-ю Буда-Кашалёўскую брыгаду. Быў там першым сакратаром Журавіцкага райкома камсамола, намеснікам камісара па камсамольскай рабоце і начальнікам асобага аддзела партызанскага атрада. Гэта былі самыя цяжкія часы для народных мсціўцаў, якія дзейнічалі каля лініі фронта па рацэ Сож. Наша становішча ўскладнялася тым, што ў партызанскі атрад быў моцны прыток грамадзянскага насельніцтва, якое мы павінны былі абараняць, не даць ворагу ўгнаць у няметчыну на верную пагібель. Трэба было таксама прымаць уцякаўшых ад немцаў служакаў так званай Рускай вызваленчай арміі, правяраць іх, уключаць у баявыя дзеянні. Асабліва цяжка было з боепрыпасамі, медыкаментамі, харчаваннем. Даводзілася рабіць начныя марш-кідкі, каб адарвацца ад карнікаў. Рэдкія дні нам удавалася пражыць, каб нас не бамбілі, не абстрэльвалі фашысцкія самалёты. Да таго ж патрэбна было выкрываць засылаемых ворагам да нас дыверсантаў. Нарэшце, нам удалося ўстанавіць сувязь з партызанамі Героя Савецкага Саюза, генерал-маёра І. П. Кажара, камандзіра злучэння партызанскіх атрадаў Гомельскай вобласці. 23 лістапада 1943 года паблізу в. Азершчына Рэчыцкага раёна мы зноў злучыліся з часцямі Савецкай Арміі і разам з імі выбілі фашыстаў з Рэчыцкага завода па вырабу цвікоў, занялі франтавыя пазіцыі.

...Больш чатырох дзесяцігоддзяў мы жывём пад мірным небам. Але памяць ветэранаў, удзельнікаў былых баёў не згасае. Яна нібы набат заклікае нас адстаяць мір на зямлі, не дапусціць развязвання ўсёзнішчальнай ядзернай вайны.

М. ДЗМІТРЫЕЎ,
удзельнік Вялікай Айчыннай вайны, старшыня Савецкага камітэта абароны міру ГДУ, Герой Сацыялістычнай Працы, дацэнт кафедры педагогікі і псіхалогіі.

ВІКТАР ЯРАЦ

* * *

Былых салдатаў парадзела войска.
Але жывым, жывым
не раз яшчэ
праз цэлага паўвека — цяжкім воскам
пясок акопны сніцца і пячэ.
І агенькі трасіруючых стрэлаў
бяссоннай ноччу ля вачэй цвітуць,
а з абгарэлых, учарнелых дрэваў
дажджынкі долу сыплюцца, як ртуць.
І брустверам — гарачая падушка,
і ў хаце столь — накатам бліндажа
і кавыляе ноч падранкам-птушкай
па бездарожжы, дзе слата-імжа...

ПРАСЛАВІЛІСЯ Ў БАЯХ

Напярэдадні Вялікай Айчыннай вайны камсамольскія арганізацыі Беларусі ўяўлялі вялікую сілу. У іх радах налічвалася 257 тысяч юнакоў і дзяўчат.

Пад кіраўніцтвам Камуністычнай партыі Цэнтральны Камітэт ЛКСМ Беларусі і мясцовыя камсамольскія арганізацыі з першых дзён вераломнага нападу фашысцкай Германіі праводзілі значную работу па мабілізацыі моладзі на барацьбу з гітлераўскімі захопнікамі.

9 ліпеня 1941 г. ЦК ЛКСМБ прыняў пастанову «Аб пераходу камсамольскіх арганізацый Беларусі на падпольную работу ў раёнах, акупіраваных фашысцкімі войскамі», у якім былі дадзены ўказанні аб формах і метадах падпольнай работы, аб падборы кадраў падпольшчыкаў. Пакінуты ў падполлі, Гомельскі абкам камсамола на чале з Аркадзем Рудаком дзейнічаў на працягу ўсяго часу акупацыі. Пад яго кіраўніцтвам было створана камсамольскае падполле ў Гомелі, Рэчыцы, Добрушы, Чачэрску, Жлобіне, Карме, Калінкавічах і ў іншых раёнах. Камсамольцамі і моладдзю Палесся кіраваў Палескі падпольны абком камсамола, які ўзначальвалі Міхаіл Піняэін, Уладзімір Козыр, Фёдар Самбук.

Вялікай павагай сярод моладзі карыстаўся першы сакратар Гомельскага падпольнага гаркома камсамола Аляксандр Ісачанка. Бясстрашны герой-партызан, важак гомельскіх камсамольцаў, знаходзячыся ў партызанскай брыгадзе «Бальшавік», здзейсніў у дні Вялікай Айчыннай вайны нямала подзвігаў. Аляксандр з'явіўся піянерам дыверсійных аперацый на Гомельшчыне, а калі ў партызан скончылася ўзрыўчатка, ён знайшоў спосаб ее здабычы шляхам выплаўкі са снарадаў. Гэтай узрыўчаткай ён асабіста пусціў пад адхон 5 эшалонаў праціўніка.

У адзін з кастрычніцкіх дзён 1942 г. Аляксандр не вярнуўся з задання. А. Ісачанку пасмяротна прысвоена званне Героя Савецкага Саюза.

У Гомелі і яго прыгарадах у час акупацыі дзейнічала больш за 20 камсамольскіх падпольных груп. Асаблівай актыўнасцю ў абласным цэнтры вызначалася падпольная маладзёжная арганізацыя, якой кіравалі камуніст Р. І. Цімафеенка і камсамольцы Цімафей Барадзін і Іван Шылаў. Ужо восенню 1941 г. пад іх непасрэдным кіраўніцтвам і пры асабістым удзеле быў здзейснены рад буйных дыверсій. Яны ўзарвалі два цэхі на станкабудаўнічым заводзе, тэлефонную станцыю, афіцэрскую сталовую, пашкодзілі некалькі паравозаў, на працяглы час вывелі са строю паравозарамонтны завод.

Загінулі Ц. Барадзін, І. Шылаў, Р. Цімафеенка, але фашыстам не ўдалося ўтаймаваць гнеў народны. Па-ранейшаму грымелі ўзрывы, з'яўляліся лісткоўкі са словамі праўды.

Ніколі не забудзе наша моладзь імёны камсамольцаў-партызан і падпольшчыкаў: Фёдара Белага, Івана Жалезнякова, братоў Марушкевічаў, Энны Шубянок, Веры Махнач, Рымы Шаршнёвай, Канстанціна Ярмілава, Віталя Букатага і іншых герояў Вялікай Айчыннай вайны.

Партыя і ўрад высока ацанілі дзейнасць камсамола ў гады Вялікай Айчыннай вайны. 14 чэрвеня 1945 г. Усесаюзны Камуністычны Ленінскі Саюз Моладзі быў узнагароджан ордэнам Леніна, а адзін з яго перадавых атрадаў — камсамол Беларусі 22 верасня 1945 г. — ордэнам Чырвонага Сцяга.

В. ЛУГАЎСКАЯ,
загадчыца аддзела аблдзяржархіва.

МЫ—ІНТЭРНАЦЫЯНАЛІСТЫ

КУРС—НА СВЕТЛУЮ БУДУЧЫНЮ

Сэрцам Азіі, перакрыжаваннем дарог і часоў здаўна называлі Афганістан. Наша радзіма сапраўды знаходзіцца ў цэнтры азіяцкага мацерыка, на старажытных гандлёвых шляхах з Блізкага Ўсходу ў Індыю і Кітай. Плошча краіны — 655 тысяч кв. км, колькасць насельніцтва складае каля 16 мільёнаў чалавек. Афганістан мяжуе з Савецкім Саюзам, Пакістанам, Індыяй, Кітаем і Іранам.

Афганскі народ ганарыцца сваім гераічным мінулым. На працягу многіх стагоддзяў ён не аднойчы браўся за зброю, каб абараніць сваю зямлю ад нашэсцяў захопнікаў. З сярэдзіны XVIII стагоддзя пачынаецца перыяд дзяржаўнага аб'яднання розных афганскіх плямёнаў. Поўная незалежнасць краіны была абвешчана ў лютым 1919 года. Амаль паўгода дабіраліся да Масквы, на сустрэчу з У. І. Леніным, пасланцы афганскага народа. Кіраўнік Савецкай дзяржавы ўважліва выслухаў сваіх субяседнікаў, падрабязна распытаў іх аб становішчы ў Афганістане і запэўніў, што ўрад новай, сацыялістычнай Расіі бачыць у сваім паўднёвым суседзе дружалюбную дзяржаву і заўсёды гатовы прыйсці яму на дапамогу. Мудрасць, добразычлівасць і прастата У. І. Леніна зрабілі глыбокае ўражанне на афганцаў. З вялікім задавальненнем пакідалі яны Маскву. Султан Ахмед, першы кіраўнік незалежнага Афганістана, падкрэсліваў велізарнае значэнне таго факта, што першая ў свеце краіна сацыялізма першай жа прызнала незалежнасць Афганістана, праявіла павагу да нацыянальнай годнасці яго народа.

У 1929 годзе да ўлады ў Афганістане прыйшла каралеўская дынастыя Надзіраў, якая стрымлівала развіццё ўсебаковых сувязей Афганістана з сацыялістычнымі краінамі. Аднак і ў гэтыя цяжкія для нашага народа гады Савецкі Саюз аказваў Афганістану разнастайную дапамогу ў будаўніцтве электрастанцый, дарог, заводаў.

27 красавіка 1978 года ў Афганістане адбылася нацыянальна-дэмакратычная рэвалюцыя, якая знішчыла панаваўшы ў краіне эксплуататарскі рэжым і перадала ўладу працоўным. А калі над афганскай рэвалюцыяй навісла смяротная пагроза, Савецкі Саюз зноў прыйшоў на дапамогу. Савецкія воіны-інтэрнацыяналісты дапамаглі нам адстаяць заваёвы красавіцкай рэвалюцыі.

Новае кіраўніцтва Афганістана на чале з таварышам Наджыбулой узяло курс на ажыццяўленне ў краіне карэнных сацыяльна-эканамічных пераўтварэнняў. Гэты курс прадугледжвае індустрыялізацыю краіны, ліквідацыю беспрацоўя і непісьменнасці, пашырэнне дзяржаўнага сектара ў эканоміцы і дэмакратызацыю прамадскага жыцця.

За «Круглым сталом»

ПЕРАБУДОВА—СПРАВА КОЖНАГА

Споўнілася тры гады з таго часу, калі ў сакавіку 1985 года Пленум ЦК КПСС вылучыў канцэпцыю карэннай перабудовы ўсіх сфер жыцця грамадства. Гэтай падзеі была прымеркавана гутарка «за круглым сталом»: «Перабудова: эканоміка і палітыка», якая адбылася ў інтэрнацыянальным інтэрнаце № 2.

У госці да замежных навучэнцаў ГДУ прыйшлі загадчыкі кафедр навуковага камунізму, палітэканоміі У. І. Качаткоў, У. Ф. Бондараў, выкладчыца кафедры палітэканоміі В. І. Данільчанка, дацэнты кафедры гісторыі КПСС А. І. Мяшчэрскі і І. Ф. Эсмантовіч. Ва ўступным слове загадчык кафедры палітэканоміі У. Ф. Бондараў ахарактарызаваў агульную сітуацыю ў эканоміцы пераходнага перыяду нашай дзяржавы, звярнуў увагу на моманты, якія перашкаджаюць развіццю дэмакратыі, укараненню ў жыццё радыкальнай эканамічнай рэформы — галоўнага рычага пераўтварэнняў. Затым замежныя студэнты звярнуліся да ўдзельнікаў гутаркі са шматлікімі пытаннямі.

Напярэдадні ў газеце «Известия» (№ 105 ад 14.04.88 г.) быў надрукаваны артыкул-стэнаграма «Превращение аппарата», у якой вядучыя савецкія эканамісты і публіцысты абмяркоўвалі праблемы барацьбы з бюракратызмам, пераўтварэння бюракратычнага цэнтралізму ў дэмакратычны. І вось першае пытанне, з якім звярнуліся студэнты да ўдзельнікаў гутаркі: «Чаму бюракраты маюць зарплату большую за рабочых?». На яго быў дадзены адпаведны адказ.

Вялікая цікавасць да праблем перабудовы, усебаковага абнаўлення жыцця нашага грамадства адлюстроўвалася ў пытаннях аб рэалізацыі прынцыпаў гасразліку, самафінансаванні прадпрыемстваў і іх самастойнасці, аб кааператывах і індывідуальнай працоўнай дзейнасці, аб магчымых перспектывах перабудовы і тым, што стаіць на яе шляхах. Сустракаліся пытанні аб актуальных праблемах развіцця нашай гісторыі, грамадскай свядомасці, нацыянальнай палітыцы СССР. Загадчык кафедры навуковага камунізму У. І. Качаткоў адказаў на шэраг пытанняў адносна сутнасці навуковага камунізму як навукі, яе ролі ў барацьбе за ажыццяўленне курсаў партыі на перабудову.

Студэнты цікавіліся, якія канкрэтныя пераўтварэнні адбудуцца ў Гомельскім дзяржаўным універсітэце ў ходзе перабудовы, у тым ліку закраналі важнае пытанне аб студэнцкім самакіраванні. На гэтае пытанне можна адказаць словамі з вышэй названага артыкула ў газеце «Известия»: «Тое, што яшчэ чатыры гады назад ацэньвалася, як апошні рэвізіянізм, ...самакіраванне, сёння стала альтэрнатывай грамадскаму застою». У поўнай меры гэта адносіцца і да сферы студэнцкага жыцця.

Гутарка за «круглым сталом» прайшла ў дзелавой абстаноўцы. Замежныя навучэнцы з 19 краін свет не толькі задавалі пытанні, але і ўступалі ў дыскусію з вучонымі. Найбольш актыўнымі «экзаменатарамі» сваіх гасцей былі Койта Фадэ, Сако Ціані, Дзіало Мартэн Малумба, Камара Керфала (Гвінея—Канакры), Кундэ Ралан (Бенін). Яны доўга не хацелі адпускаць удзельнікаў «круглага стала». Замежныя навучэнцы засталіся задаволенымі гутаркай, якія плануецца зрабіць рэгулярнымі.

А. УЛАСАЎ,
інспектар дэканата па рабоце з замежнымі навучэнцамі.

Студэнт і навукова-тэхнічны прагрэс

ПЕРШЫЯ!

У Мінску ў БДУ імя В. І. Леніна адбыўся ІІ тур алімпіяды «Студэнт і навукова-тэхнічны прагрэс» па фізіцы. Гонар нашага універсітэта абаранялі пераможцы І тура: Мікалай Ахраменка (гр. Ф-32), Дзмітрый Бачкароў-Комін (Ф-45), Вячаслаў Кіеня (Ф-45), Сяргей Лісіцын (Ф-35) і Дзмітрый Прыскока (Ф-41).

Сёлета ўпершыню ІІ тур складаўся з двух этапаў. На першым (традыцыйным) удзельнікам было прапанавана пяць задач павышанай цяжкасці па агульнай і тэарэтычнай фізіцы. На другім этапе даваліся тры арыгінальныя задачы, якія неабходна было рашыць з выкарыстаннем ЭВМ. За поўнае рашэнне кожнай задачы даваўся адзін бал, прычым на другім этапе — 0,5 — за правільнае аналітычнае рашэнне і 0,5 — за лічбавы разлік.

Па выніках першага дня каманда нашага універсітэта аказалася на першым месцы, набраўшы 13 балаў. Яна апярэдзіла каманду БДУ на 0,75 бала. Аднак на другі дзень гэты разрыў не ўдалося захаваць і ў выніку каманды ГДУ набралі аднолькавую колькасць балаў — па 16,5 і падзялілі 1—2 месцы.

Усе нашы юнакі выступілі выдатна і заслугоўваюць самых добрых слоў. Лепшым у камандзе быў М. Ахраменка, які набраў 4,5 бала. Па выніках першага дня ён аказаўся на І месцы, а канчаткова — на трэцім, адстаўшы ад пераможцы толькі на 0,5 бала. М. Ахраменка ўвайшоў у сфарміраваную па выніках ІІ тура каманду БССР, якая будзе ўдзельнічаць у заключным Усесаюзным туры восенню бягучага года ў Кішынёве. Астатнія нашы ўдзельнікі занялі месцы з 5 па 8. Пераможца універсітэцкага тура В. Кіеня (3,75 бала), напэўна, некалькі перахваляваўся, і гэтым можна растлумачыць нязначныя, але прыкрыя памылкі, якія не дазволілі яму паказаць больш высокі вынік. У трэці раз удзельнічаў у рэспубліканскім туры Д. Бачкароў-Комін (3,25 бала). На гэты раз найбольш удала. Адзначым, што ён паказаў лепшы вынік у нашай камандзе пры рашэнні задач з прымяненнем ЭВМ. Д. Прыскока (3 балы) некалькі гадоў назад (да службы у радах Савецкай Арміі) ужо быў трэцім прызёрам рэспубліканскага тура. І на гэты раз ён выступіў удала. С. Лісіцына (2,0 бала) аргкамітэт і журы алімпіяды запамятаюць як удзельніка, які даў самае арыгінальнае, нечаканае рашэнне адной з задач.

Віншуючы каманду з добрым вынікам, адзначым, што ўсе рабяты — выдатнікі вучобы, некаторыя з іх ужо з'яўляюцца сааўтарамі навуковых артыкулаў.

В. КАПШАЙ,
кіраўнік каманды, дацэнт кафедры тэарэтычнай фізікі.

СЯРОД ПРЫЗЁРАЎ

21—22 красавіка ў г. Мінску праходзіў рэспубліканскі тур Усесаюзнай алімпіяды «Студэнт і навукова-тэхнічны прагрэс» у галіне эканомікі прамысловасці, арганізацыі і планавання прамысловых прадпрыемстваў. У спаборніцтвах на лепшыя веды прынялі ўдзел пяць каманд: Беларускага інстытута народнай гаспадаркі імя В. В. Куйбышава, Беларускага і Гомельскага політэхнічных інстытутаў, Віцебскага тэхналагічнага інстытута лёгкай прамысловасці і нашага універсітэта. За тры з палавінай гадзіны неабходна было адказаць на дваццаць пытанняў, пры гэтым ставілася задача шырокага выкарыстання апошніх дакументаў партыі і ўрада. У прыватнасці, асобныя пытанні датычыліся гаспадарчага механізма і асноўных яго напрамкаў, удасканальвання якасці прадукцыі.

Хочацца сказаць, што студэнты нашага факультэта — Валянціна Анціпенка, Генадзь Маторанка, Наталля і Людміла Сітнікавы і аўтар гэтых радкоў —паказалі ўсё, на што яны здольныя і толькі на два балы адсталі ад пераможцаў — студэнтаў БІНГа. Яны набралі 64 балы, мы — 62.

Сярод удзельнікаў нашай каманды лепшы вынік паказала Людміла Сітнікава, якая ў асабістым заліку заняла 3-е месца.

А. БАЛОГА,
студэнтка гр. ЭТ-42, старшыня. прэс-цэнтра эканамічнага факультэта, удзельніца алімпіяды.

«МІЛАСЭРНАСЦЬ»— ГЭТА РУКА ДАПАМОГІ

Здаўна наш народ славіцца душэўнасцю, дабратой, чуласцю— тымі якасцямі, якія можна ўмясціць у адно паняцце «чалавечнасць». У якія глыбіні захавалі мы сваю чалавечнасць сёння? Ці ведаем, колькі дзіцячых дамоў у нас у краіне? А колькі сэрцаў маленькімі званочкамі б'ецца ў гэтых дамах у чаканні цяпла і ласкі? А дамы састарэлых? Колькі ў іх, ды і наогул вакол, пакінутых і забытых намі людзей усё яшчэ спадзяюцца на простую чалавечую дабрату, увагу і клопаты? Там, за сцяной раўнадушша і чэрствасці, наша мінулае. Сёння ж мы павінны быць іншымі, гатовымі заўсёды прыйсці на дапамогу чалавеку.

Прыходзіць час, і кожны з нас ставіць перад сабой пытанне: «А што зрабіў для людзей я?» Магчыма, вось гэта імкненне знайсці сябе, сваё месца ў жыцці, зрабіць штонебудзь карыснае з'явілася штуршком да нараджэння руху «Міласэрнасць» у нас ў краіне.

Ідэя гэтага руху закранула і нас, студэнтаў ГДУ і навучэнцаў Гомельскага дарожна-будаўнічага тэхнікума. Таму нядаўна мы сабраліся ва універсітэцкім інтэрнаце № 3, каб стварыць сваю групу «Міласэрнасці». Былі тут і жыхары аднаго з інтэрнатаў хімзавода, госці з Мінска. Адбыўся абмен думкамі, ідэямі, вопытам. Напрыклад, у дарожна-будаўнічым тэхнікуме працуе бюро добрых паслуг, якое аказвае пасільную дапамогу ветэранам вайны і працы. Камітэт камсамола нашага універсітэта таксама арганізуе работу па аказанню дапамогі былым выкладчыкам і супрацоўнікам ГДУ, цяпер пенсіянерам. Вырашана на першых парах стварыць штаб «Міласэрнасці», каб зноў сустрэцца ўсім разам для канчатковага размеркавання сіл.

Мы думаем, што наша пачынанне атрымае шырокую падтрымку. Чакаем усіх, хто можа і жадае аказаць нам дапамогу, са сваімі ідэямі і прапановамі.

Актыў групы «МІЛАСЭРНАСЦЬ».

НАШЫ ЮНЫЯ СЯБРЫ

Сёння з поўным правам можна сказаць, што кантакт паміж дзіцячым домам в. Агароднія і фізічным факультэтам нашага універсітэта наладжаны. Калі ў наш папярэдні прыезд — 17 красавіка рабяты насцярожана глядзелі на гасцей і чакалі канцэрта новых шэфаў, дык праз тыдзень нас сустракалі тут, як добрых сяброў. Хоць адзін раз пабыўшы ў дзіцячым доме, нельга застацца раўнадушным да яго выхаванцаў. Жывуць яны ў двухпавярховым доміку: унізе — класы, сталовая і спартыўны зал, на другім паверсе — спальня. Фарфоравы завод, мясцовы калгас, школьнікі, калектыў Гомельскага цырка, нарэшце студэнты — ніхто не пакідае без увагі дзетдомаўцаў. Але праблем па-ранейшаму шмат: не хапае абслугоўваючага персаналу, едуць на вучобу ў ВНУ маладыя кадры. Дастаткова і розных бытавых дробязей. Усё гэта не дае спакою дырэктару дзетдома Рэгіне Пятроўне.

З шасці гадоў рабяты пачынаюць спасцігаць азы школьнай праграмы. Чатыры класы 6—8-годак, а ўсяго 75 чалавек, жывуць дружна. Магчыма, нельга за дзве паездкі ўсебакова даведацца пра жыццё дзяцей, але паспець пазнаёміцца і пасябраваць— можна.

Камітэт камсамола дапамог з вырашэннем пытання аб транспарце. Жадаючых паехаць аказалася 25 чалавек.

Праўда, не абышлося без справядлівага наракання з боку вадзіцеля наконт адсутнасці выкладчыка са студэнтамі. І ўсё ж паездка адбылася!

Мы падрыхтавалі для рабят вялікую праграму. На жаль, не ўсё атрымалася так, як хацелася. Нашы студэнты правялі іграву праграму, развучылі з рабятамі новыя рухомыя эстафеты.

Пасля цікавай сустрэчы мы вярталіся ў Гомель з цвёрдым намерам працягваць паездкі ў дзіцячы дом у выхадныя дні. Будзем карыстацца і грамадскім транспартам, хоць гэта не зусім зручна. Выхавацелі і рабяты рады бачыць студэнтаў. Паміж намі ўжо завязалася перапіска. Дзеці дасылаюць нам свае малюнкі, паведамляюць пра вучобу, адпачынак, пра зробленыя экскурсіі.

Колькі ж цеплыні трэба ім, каб рабяты не адчувалі сябе пакінутымі, забытымі!

Дык давайце ўсе разам дапаможам дзецям, пакрыўджаным лёсам, каб яны выраслі сапраўднымі людзьмі. Магчыма, каму-небудзь з будучых педагогаў гэта дружба дапаможа ў далейшай рабоце, стане пачаткам іх педагагічнай практыкі.

Л. РАЖНОВА,
студэнтка фізічнага факультэта, адказная за шэфскі сектар камсамольскага бюро.

У знешняй палітыцы наша краіна выступае з пазіцыі пазітыўнага і актыўнага нейтралітэту, свае адносіны з іншымі дзяржавамі яна будуе на прынцыпах мірнага суіснавання. Афганскі народ падтрымлівае барацьбу народаў за ўсеагульнае раззбраенне, падтрымлівае нацыянальна-вызваленчы рух.

Свята, якое мы адзначаем, знамянальнае ўдвая. Гэта першая «круглая» дата на каляндары новага Афганістана. Разам з тым гэтае свята адзначаецца ў абстаноўцы, калі афганскі народ, а разам з ім міралюбівыя людзі ва ўсім свеце з вялікім задавальненнем сустрэлі вестку аб падпісанні ў Жэневе пагадненняў вакол Афганістана. Мы, афганскія студэнты, якія навучаюцца ў Гомельскім універсітэце, прыкладзем усе намаганні да таго, каб набыць трывалыя веды і прынесці як мага больш карысці сваёй радзіме.

МАХАМЕД НІК,
студэнт І курса гісторыка-філалагічнага факультэта (Рэспубліка Афганістан).

У ГОРАДЗЕ БЕЛАРУСКІХ МЕТАЛУРГАЎ

Замежныя студэнты ГДУ ўдзельнічалі ў азнаямленчай экскурсіі ў г. Жлобін. Мы даведаліся, што гэта адзін са старажытных гарадоў Беларусі: ён заснаваны ў 1492 годзе. Замежныя студэнты азнаёміліся з горадам, гутарылі з яго жыхарамі, адказвалі на зададзеныя нам пытанні. Асабліва ўражанне аказала на нас наведванне Беларускага металургічнага завода, пабудаванага з дапамогай замежных спецыялістаў. Я і мае сябры з іншых краін свету ўпершыню бачылі «жывы» метал, назіралі за работай людзей, розных механізмаў. На заводзе разам з намі быў экскурсавод — малады, але ўжо вопытны спецыяліст Мікалай, які падрабязна адказваў на нашы шматлікія пытанні.

Пасля экскурсіі на завод мне ўспомніліся словы нашага першага прэм'ер-міністра Дж. Неру аб тым, што сучасная, моцная, незалежная Індыя не можа быць пабудавана без развіцця цяжкай прамысловасці. «Кожны новы завод, — сказаў ён, — будзе зараз новым сучасным храмам для індыйскага народа». Адным з такіх «храмаў» стаў металургічны завод у Бхілаі, пабудаваны пры дапамозе Савецкага Саюза.

У другой палове дня мы наведалі прафесіянальна-тэхнічнае вучылішча, якое рыхтуе спецыялістаў для Жлобінскай фабрыкі штучнага футра. Мы пазнаёміліся з навучэнцамі, наведалі выстаўку вырабаў з футра.

Экскурсія ў Жлобін нам вельмі спадабалася: яна пашырыла нашы ўяўленні аб Беларусі і Гомельшчыне, пазнаёміла з цікавымі людзьмі.

Сачын ДЖАІН,
студэнт І курса гісторыка-філалагічнага факультэта. (Індыя).

ФОНД НАШЫХ СЭРЦАЎ

Сярод шматлікіх грамадскіх арганізацый, якія прымаюць актыўны ўдзел у барацьбе за мір, асаблівае месца займае Савецкі Фонд міру, створаны ў 1961 годзе. Савецкія людзі, занепакоеныя пагрозай новай сусветнай вайны, сталі дасылаць добраахвотныя ўзносы для фінансавання барацьбы за мір. З кожным годам іх колькасць павялічвалася і ўзнікла неабходнасць стварэння арганізацыі, якая не толькі займалася б зборам сродкаў, але і фінансавала ўвесь рух прыхільнікаў міру.

У нашай рэспубліцы з першага дня стварэння арганізацыі Фонду міру пачалася вялікая растлумачальная работа аб яго мэтах і задачах. Актывісты страсна выступалі на антываенных мітынгах, прымалі ўдзел у шэсцях і маніфестацыях. І гэта работа атрымала жывы водгук у жыхароў Беларусі. У цяперашні час, акрамя рэспубліканскага, існуюць аддзяленні Фонду міру ва ўсіх абласцях, гарадах і раёнах. А ў працоўных калектывах і навучальных установах, у тым ліку і ў ГДУ, актыўна дзейнічае звыш 14 тысяч камісій садзейнічання Савецкаму Фонду міру, у якія выбрана больш за 100 тысяч чалавек.

З дня заснавання старшынёй праўлення рэспубліканскага аддзялення Фонду міру з'яўляецца выдатны скульптар, народны мастак СССР, Герой Сацыялістычнай Працы, лаўрэат Дзяржаўных прэмій СССР, акадэмік Акадэміі мастацтваў СССР З. І. Азгур.

Матэрыяльная аснова Фонду міру — добраахвотныя ўзносы. Яны даволі разнастайныя. У многіх калектывах стала добрай традыцыяй у адзін з выхадных дзён праводзіць вахты міру і зароблены грошы пералічваць у гэты Фонд. Свой уклад уносяць у яго дзеячы культуры і мастацтва, работнікі навукі, студэнты і школьнікі, ветэраны вайны і працы.

Вынікам вахты міру з'яўляецца не толькі важкае папаўненне Фонду, але і разнастайная дадатковая прадукцыя, якая ідзе на патрэбы народнай гаспадаркі, на павышэнне дабрабыту савецкіх людзей, на ўмацаванне абароназдольнасці нашай дзяржавы.

Савецкі Фонд міру з'яўляецца і матэрыяльнай базай савецкага руху за мір. Фонд выдзяляе сродкі, неабходныя для дзейнасці 16 савецкіх грамадскіх арганізацый, якія ўдзельнічаюць у гэтым руху. Гэта — Савецкі камітэт абароны міру, Савецкі камітэт салідарнасці краін Азіі і Афрыкі, Савецкі камітэт ветэранаў вайны, Камітэт савецкіх жанчын, Савецкі камітэт за еўрапейскую бяспеку і супрацоўніцтва і інш. У 1986 годзе, напрыклад, Фонд міру прыняў удзел у далявым фінансаванні такіх важнейшых мерапрыемстваў Міжнароднага года міру, як Сусветны кангрэс міралюбівых сіл у Капенгагене і канферэнцыя 5 кантынентаў у Афінах. На сродкі Фонду міру праводзіліся і важнейшыя міжнародныя мерапрыемствы 1987 года — форум «За без'ядзерны свет, за выжыванне чалавецтва», VII кангрэс міжнароднага руху «Урачы свету за прадухіленне ядзернай вайны», Сусветны кангрэс жанчын.

Фонд аказвае фінансавую дапамогу і ў арганізацыі такіх мерапрыемстваў, як «Марш міру», «Караблі міру», «Паязды дружбы» і г. д., якія праводзяцца разам з зарубежнай грамадскасцю. Вялікі рэзананс выклікалі арганізаваныя Савецкім камітэтам абароны міру летам 1987 года круізы па Волзе і Дняпру прадстаўнікоў антываенных арганізацый з розных краін і савецка-амерыканскі «Паход за мір» па маршруту Ленінград — Масква. Такія акцыі міралюбівай грамадскасці, як адзначалася ў адказе М. С. Гарбачова на зварот удзельнікаў «Паход за мір», з'яўляюцца «прыкладам народнай дыпламатыі», яны «вядуць да ўстанаўлення добрасуседскіх адносін непасрэдна паміж простымі людзьмі розных краін».

Працоўныя Беларусі ўносяць ва ўсенародную барацьбу за мір свой важкі матэрыяльны ўклад. Толькі ў час «Тыдня дзеянняў супраць вайны, за бяспеку і супрацоўніцтва» адбылося 540 вахт і рэйсаў міру, а зароблены грошы ў суме звыш 1,5 млн. рублёў паступілі на рахунак Савецкага Фонду міру. А ўсяго ў год 70-годдзя Вялікага Кастрычніка на справу барацьбы за мір ад Беларусі паступіла звыш 16 млн. рублёў, што з'яўляецца самым высокім укладам за ўсю гісторыю Фонду міру. Беларускія пісьменнікі В. Вітка, Н. Гілевіч, Э. Агняцвет, В. Зуёнак, Э. Скобелеў, Я. Янішчыц, А. Вольскі, У. Карызна ўнеслі ў Фонд міру ганарары за творы. Часопісы «Беларусь», «Работніца і сялянка», «Вясёлка», «Бярозка», калектывы рэдакцый многіх газет, радыё і тэлебачання перадалі справе барацьбы за мір ганарары за цэлыя нумары і перадачы.

Буйныя ўзносы зрабілі многія беларускія вучоныя.

Калі мы гаворым аб тым, што рух прыхільнікаў міру стаў сапраўды ўсенародным, трэба зразумець, што ў агульным страі барацьбітоў за мір ідуць асобы, глыбока перакананыя ў неабходнасці самых актыўных дзеянняў супраць сіл вайны. Розныя бываюць прычыны, г. зн. кропкі адліку іх дзеянняў, розныя матывы, але мэта адна і яе можна сфармуліраваць коратка і вельмі проста: «Не — вайне!».

Гісторыя вучыць, што супраць вайны трэба змагацца, пакуль яна не пачалася. Таму барацьбіты за мір нашай рэспублікі нарошчваюць свае намаганні па развіццю антываеннага руху. Наша задача — не проста ўзмацніць барацьбу за мір, а ўзняць яе на якасна новы ўзровень. Гэта значыць, трэба дайсці да сэрца кожнага чалавека, выклікаць у яго патрэбу, неабходнасць унесці асабісты ўклад у барацьбу за мір. У перыяд, калі ў нашым універсітэце праводзіцца збор грашовых сродкаў у Савецкі Фонд міру, заклікаем усіх унесці свой уклад у гэтую высакародную справу.

Адна з важнейшых заслуг савецкіх барацьбітоў за мір, усяго антываеннага руху — злом стэрэатыпаў у народаў замежных краін, якія пачалі разумець, што мы не ворагі, а суседзі па планеце.

Сёння ўсе людзі зямлі знаходзяцца пад уражаннем паспяхова прайшоўшых савецка-амерыканскіх перагавораў у Вашынгтоне. Гэта, бясспрэчна, вялікая перамога ўсіх міралюбівых сіл, але нельга задавальняцца дасягнутым. Кансерватыўныя сілы ЗША згуртоўваюць свае рады, каб даць бой пры ратыфікацыі савецка-амерыканскага дагавору па РСД і РМД, выхаласціць яе сутнасць усемагчымымі дапаўненнямі і папраўкамі. Вось чаму барацьбітам за мір неабходна яшчэ больш узмацняць свае намаганні ў найвялікшай гістарычнай бітве за захаванне жыцця на нашай планеце.

Абавязак усіх лектараў таварыства «Веды» — нястомна, страсна прапагандаваць мудрую міралюбівую палітыку КПСС і Савецкага ўрада, расказваць аб магутным руху яе прыхільнікаў, аб дзейнасці Савецкага Фонду міру, «Фонду нашых сэрцаў».

В. СТАРАКОЖАВА,
адказны сакратар універсітэцкай арганізацыі таварыства «Веды».

Тамара ЛУКОВСКАЯ.

Весна 45-го года

Весна, как весна, без особых примет
Всё так же играла природа,
И всё же другая и всё-таки нет
Весна сорок пятого года,
Руками народов убита война,
На землю вернулась свобода.
Её среди тысячи вёсен пойму,
За что ликовала природа,
И каждую веточку к сердцу прижму
За тех, кто не слышал победного года.
Как он прокатился по нашей земле
И с майской грозою гремели салюты,
Как радостно было тебе и ему
И горестно было кому-то...
И радости слёзы и слёзы печали
Слились той весной, как единый ручей,
За эту войну мы друзей потеряли,
За эту войну мы узнали друзей.
И всё-таки есть у весны той примета,
И всё-таки ярче и звонче она,
Её величают народы победой,
И мира началом ей быть до конца.

АБ СКАРБАХ ТВОРЧАСЦІ

Гомельскае абласное аддзяленне Савецкага фонду культуры з моманту свайго ўтварэння распачало актыўную дзейнасць па прапагандзе лепшых дасягненняў нацыянальнай літаратуры і мастацтва, невычэрпных скарбаў вуснай народнай творчасці. Кіраўнікамі і актывістамі фонду плануюцца выезды і творчыя сустрэчы людзей мастацтва, пісьменнікаў, вучоных, самадзейных артыстаў з насельніцтвам горада і вобласці непасрэдна на прадпрыемствах, ва ўстановах, школах , калгасах і саўгасах.

Зусім нядаўна сведкамі і ўдзельнікамі такой сустрэчы сталі вучні і настаўнікі Пакалюбіцкай сярэдняй школы Гомельскага раёна, а таксама жыхары населенага пункта. У памяшканні калгаснага Палаца культуры тут адбыўся тэматычны вечар, прысвечаны перакладам твораў А. С. Пушкіна на беларускую мову народным паэтам Беларусі Аркадзем Куляшовым.

Арганізатары і ўдзельнікі вечара былі цёпла сустрэты гледачамі. Вечар адкрыў старшыня праўлення абласнога аддзялення Савецкага фонду культуры доктар філалагічных навук, прафесар, заслужаны дзеяч навукі БССР, загадчык кафедры беларускай мовы нашага універсітэта У. В. Анічэнка. Ва ўступным слове, звернутым да ўдзельнікаў сустрэчы, ён адзначыў неперасягнутае значэнне творчай спадчыны вялікага рускага паэта і ўздзеянне яе на свядомасць і пачуцці многіх пакаленняў людзей.

Загадчык аддзела навукі і навучальных устаноў Гомельскага абласнога камітэта партыі кандыдат філалагічных навук М. М. Воінаў у сваім цікавым і змястоўным дакладзе прасачыў гісторыю і адзначыў асаблівасці ўплыву бессмяротнай ліры Пушкіна на беларускую літаратуру, пачынаючы з выдатнай ананімнай паэмы «Тарас на Парнасе» і заканчваючы творамі сучаснікаў. Затым ён больш падрабязна спыніўся на перакладах пушкінскіх твораў Аркадзем Куляшовым, цэнтральнае месца сярод якіх займае цудоўны і ўсім нам добра вядомы «Яўген Анегін».

Другую частку вечара склаў канцэрт самадзейных артыстаў. Ён адкрыўся мастацкай літаратурнай кампазіцыяй на вершы А. С. Пушкіна і А. Куляшова ў выкананні фальклорна-этнаграфічнага ансамбля студэнтаў гісторыка-філалагічнага факультэта. Беларускія народныя песні натхнёна праспявала жаночая вакальная група студэнтаў. Былі прачытаны вершы П. Броўкі, М. Танка. Некалькі песень прагучала ў пранікнёным выкананні мясцовых самадзейных артыстаў.

На вечары ў знак шчырай падзякі арганізатарам сустрэчы і самадзейным артыстам гучалі апладысменты.

В. ЯЦУХНА,
асістэнт кафедры беларускай літаратуры.

На кніжную паліцу

ГЕРОІ САВЕЦКАЙ РАДЗІМЫ

Ужо на працягу 20 гадоў у Палітвыдавецтве выходзіць серыя «Героі Савецкай Радзімы». Гэта мастацка-дакументальныя нарысы аб лепшых людзях нашай краіны — прафесіянальных рэвалюцыянерах, старых бальшавіках — саратніках У. І. Леніна, героях грамадзянскай і Вялікай Айчыннай войнаў, героях працы — рабочых, калгасніках, вучоных. Гэта людзі розных пакаленняў, але яны беззапаветна адданы справе рэвалюцыі, справе партыі.

М. В. МАСАЛОЎ. За асаблівыя заслугі: Пра Героя Савецкага Саюза А. А. Бісеніек. — М.: Палітвыдат, 1988.

У гады Вялікай Айчыннай вайны на станцыі Дно — буйнейшым чыгуначным вузле, размешчаным недалёка ад Ленінграда, дзейнічала падпольная група савецкіх патрыётаў на чале з радавой чыгуначніцай Анастасіяй Бісеніек. Толькі праз некалькі гадоў пасля вайны стала вядома пра дзейнасць гэтай групы, а ў гонар 20-годдзя Перамогі мужная патрыётка была ўдастоена звання Героя Савецкага Саюза.

У. К. ЯКАВЕНКА. Партызанскі камбрыг: Пра Героя Савецкага Саюза Д. Т. Гуляева. — М.: Палітвыдат, 1987.

Аўтар, удзельнік партызанскай барацьбы ў Беларусі, расказвае пра свайго баявога таварыша — таленавітага партызанскага камандзіра, ажыццявіўшага ў гады Вялікай Айчыннай вайны шмат паспяховых баявых аперацый у тыле ворага.

Т. М. СУМАРОКАВА. Праляцелі нада мной пасля бою: Пра двойчы Героя Савецкага Саюза Г. Ф. Сіўкова і Героя Савецкага Саюза В. Е. Рабаву. — М.: Палітвыдат, 1988.

Гэта кніга прысвечана двум вядомым лётчыкам. Яе аўтар — блізкі сябар сям'і герояў, былы штурман праслаўленага авіяцыйнага жаночага палка, які ў гады Вялікай Айчынай вайны прайшоў шлях да Берліна.

У. Ф. МАКЕЕЎ. Камісар «Марта», герой Севастопаля: Пра Героя Савецкага Саюза, віцэ-адмірала М. М. Кулакова. — М.: Палітвыдат, 1987.

Кніга пераносіць чытача ў вогненную Адэсу і гераічны Севастопаль, расказвае аб баях і подзвігах савецкіх людзей ля сцен Навparасійска і Керчы.

Я. Р. САДОЎСКІ. Такая служба — перамагаць: Пра Галоўнага Маршала бранятанкавых войск А. Х. Бабаджаняна. — М.: Палітвыдат, 1988.

Гэта кніга пра аднаго з праслаўленых военачальнікаў, чалавека, камуніста незвычайнай храбрасці, вялікай душэўнасці.

Г. П. КУЛЯШОЎ. Незалежна ад звання: Аб генерал-лейтэнанце Л. Г. Пятроўскім. — М.: Палітвыдат, 1987.

Аўтар кнігі, ветэран Вялікай Айчыннай вайны шмат гадоў збіраў матэрыялы аб жыццёвым шляху генерал-лейтэнанта Л. Г. Пятроўскага, загінуўшага ў жніўні 1941 года. Аб тым, як фарміраваўся характар героя — сына вядомага бальшавіка Г. І. Пятроўскага, як выбраў ён прафесію кадравага ваеннага — абаронцы Краіны Саветаў, як стойка і мужна змагаўся з ворагам у цяжэйшыя першыя дні вайны, расказваецца ў біяграфічным нарысе, які адрасуецца масаваму чытачу.

І. ЛАПІЦКАЯ,
прадавец кнігарні № 19.

З НОВЫМ ЗВАННЕМ!

Дзяржаўны спартыўны камітэт СССР нядаўна прысвоіў групе беларускіх спартсменаў званне «Майстар спорту СССР». Яго ўдастоены і студэнт фізічнага факультэта Аляксандр Фрунчак. Ён выканаў запаветны нарматыў па парусному спорту.

СЕЗОН АДКРЫЛІ ФУТБАЛІСТЫ

У красавіку адбыўся традыцыйны турнір па футболу на прыз адкрыцця сезона ў г. Бабруйску. У спаборніцтвах прыняла ўдзел і каманда нашага універсітэта. Пераможцамі сталі гаспадары — бабруйскія трактаразаводцы. Другое месца дасталося футбалістам магілёўскага «Тарпеда». Тройку прызёраў замкнулі футбалісты ГДУ.

З 7 па 14 мая на стадыёне ВА «Гомельдрэў» у Навабеліцы адбудуцца спаборніцтвы футбалістаў па праграме спартакіяды ВНУ рэспублікі. На поле выйдуць і футбалісты нашага універсітэта.

У. ДЖЫОЕЎ,
трэнер каманды ГДУ.

ЗНОЎ ПАДВЁЎ КАМАНДУ

У Мазыры прайшлі абласныя спаборніцтвы па летняму мнагабор'ю комплексу ГПА сярод навучэнцаў сярэдніх навучальных устаноў і студэнтаў ВНУ. На гэты раз каманда нашага універсітэта, якая стала ў мінулым годзе чэмпіёнам аналагічных спаборніцтваў, выступіла ніжэй сваіх магчымасцей. Яна заняла толькі чацвёртае месца.

Зноў даводзіцца гаварыць аб тым, што каманду ГДУ не ў першы раз падвёў студэнт 2-га курса факультэта фізвыхавання Ігар Кукобнікаў.

Ю. ПРЫСЯЖНОЙ,
выкладчык кафедры фізвыхавання.

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

Наш адрас: 246699, г. Гомель, вул. Савецкая, 104, пакой 3-11, тэл. 57-16-52.

«Гомельскі універсітэт» — орган парткома, рэктората, профсоюзных комитетов, комитета ЛКСМБ Гомельского государственного университета. Гомельская фабрика «Палесдрук» Дзяржкамітэта БССР па справах выдавецтваў, паліграфіі і кніжнага гандлю. Гомель, Савецкая, 1.

АЗ02363
Аб'ём — 1 друк. арк.
Тыраж 2000 экз. Заказ 234.